

MVCRX07RSBSM
prvotní identifikátor

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
140 21 Praha 4

Č. j. MV- 1109-9/VS-2024

Praha 26. února 2024
Počet stran: 3

Žadatelka:
XXX

Poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), jsou povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.

Podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších předpisů, je v působnosti Ministerstva vnitra agenda matrik.

Ministerstvo vnitra, odbor všeobecné správy (dále jen „Ministerstvo vnitra“), obdrželo od žadatelky dne 22. 2. 2024 žádost o poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, ve které žadatelka žádá o následující informace vztahující se k agendě matrik:

- 1) *Zdali je v kompetenci odboru azylové a migrační politiky oddělení pobytu cizinců Ministerstva vnitra ČR zahájení správního řízení o změnu jména a příjmení cizince s trvalým pobytem z iniciativy Ministerstva vnitra ČR?*
- 2) *Zdali odbor azylové a migrační politiky oddělení pobytu cizinců Ministerstva vnitra ČR při změně jména a příjmení cizince s trvalým pobytem z vlastní iniciativy má oznamovací povinnost vůči státním institucím ČR?*

Ministerstvo vnitra posoudilo podanou žádost o informace a dospělo k závěru, že žádosti je možné vyhovět.

K Vaším dotazům poskytuje Ministerstvo vnitra následující informace.

- 1) *Zdali je v kompetenci odboru azylové a migrační politiky oddělení pobytu cizinců Ministerstva vnitra ČR zahájení správního řízení o změnu jména a příjmení cizince s trvalým pobytem z iniciativy Ministerstva vnitra ČR?*

V rámci právního řádu České republiky je problematika změny jména a příjmení upravena zákonem č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 414/2023 Sb. (dále jen „zákon o matrikách“), jehož gestorem je odbor všeobecné správy Ministerstva vnitra.

V souladu s § 72 odst. 1 zákona o matrikách lze jméno, popřípadě jména, nebo příjmení, popřípadě více příjmení, která je fyzická osoba povinna užívat, změnit pouze na základě její žádosti. Fyzické osobě, která není občanem, lze povolit změnu jména nebo příjmení, jen má-li povolen trvalý pobyt podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky nebo jí byl udělen azyl nebo doplňková ochrana podle zákona o azylu (§ 72 odst. 5 zákona o matrikách).

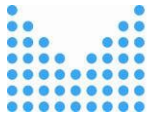
O této žádosti rozhoduje matriční úřad, v jehož správním obvodu je žadatel přihlášen k trvalému pobytu. Pokud žadatel není na území České republiky přihlášen k trvalému pobytu, je příslušný k projednání žádosti matriční úřad podle místa posledního trvalého pobytu na území České republiky. Pokud není ani takový pobyt, je příslušný k projednání žádosti Úřad městské části Praha 1 (§ 74 odst. 1, 2 zákona o matrikách).

Změna příjmení se povolí tehdy, jde-li o příjmení hanlivé, nebo směšné, nebo je-li pro to vážný důvod. Změna jména se nepovolí, žádá-li fyzická osoba mužského pohlaví o změnu na jméno ženské, nebo naopak, žádá-li o změnu jména na jméno neexistující, zkomolené nebo na jméno, které má žijící sourozenec společných rodičů. Vzniknou-li pochybnosti o existenci jména nebo jeho správné podobě, je žadatel povinen předložit matričnímu úřadu odborné podklady od veřejné výzkumné instituce, jejímž předmětem činnosti je výzkum v oblasti jazykovědy, nebo znalecký posudek (§ 72 odst. 2, 3 zákona o matrikách).

Matriční úřad rozhoduje o povolení změny jména nebo příjmení ve správním řízení. Nevyhoví-li žádosti o povolení změny jména nebo příjmení, vydá zamítavé správní rozhodnutí, proti kterému se lze odvolat k příslušnému krajskému úřadu, popřípadě Magistrátu hlavního města Prahy, jde-li o rozhodnutí úřadu městské části hlavního města Prahy, nebo magistrátu města Brna, Ostravy a Plzně, jde-li o rozhodnutí úřadu městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města, popřípadě podat správní žalobu k soudu.

S ohledem na vše shora uvedené je zřejmé, že zahájení řízení ve věci změny jména nebo příjmení u příslušného matričního úřadu je čistě v dispozici žadatele (fyzické osoby) o změnu jména nebo příjmení, kterým tímto projevuje svoji vůli, nikoli v gesci státního orgánu.

- 2) *Zdali odbor azylové a migrační politiky oddělení pobytu cizinců Ministerstva vnitra ČR při změně jména a příjmení cizince s trvalým pobytem z vlastní iniciativy má oznamovací povinnost vůči státním institucím ČR?*

Úvodem lze konstatovat, že je nutné odlišovat situace, kdy dojde ke změně jména nebo příjmení na území České republiky od případů změny jména nebo příjmení v domovském státě osoby, která není státním občanem České republiky.

V prvním případě, tj. dojde-li ke změně jména nebo příjmení na území České republiky, tedy je-li ze strany příslušného matričního úřadu povolena změna jména a příjmení na základě žádosti fyzické osoby o změnu jména nebo příjmení ve správním řízení (viz výše), matriční úřad vždy tuto změnu zapíše do Registru obyvatel.

Pakliže je změna jména a příjmení učiněna na území cizího státu, jehož je osoba státním příslušníkem, státní orgány České republiky nejsou jakkoli oprávněny zasahovat do rozhodovací činnosti jiného státu, jehož orgány rozhodly o statusových otázkách svých občanů.

V obou uvedených případech však platí oznamovací povinnost cizince v souladu s § 103 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož je povinností cizince hlásit změnu příjmení, osobního stavu, změnu údajů v cestovním dokladu, změnu údajů v dokladu vydaném podle tohoto zákona; změnu je cizinec povinen ohlásit orgánu, který mu vydal doklad opravňující k pobytu na území, a to do 3 pracovních dnů ode dne, kdy změna nastala, a jde-li o občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka, ve lhůtě do 15 pracovních dnů.

Z uvedeného vyplývá, že povinnost oznámit změnu jména nebo příjmení v případě cizích státních příslušníků, jimž byl povolen trvalý pobyt na území České republiky, vždy náleží těmto osobám, nikoli státním institucím.

JUDr. Petr Voříšek, Ph.D.
ředitel